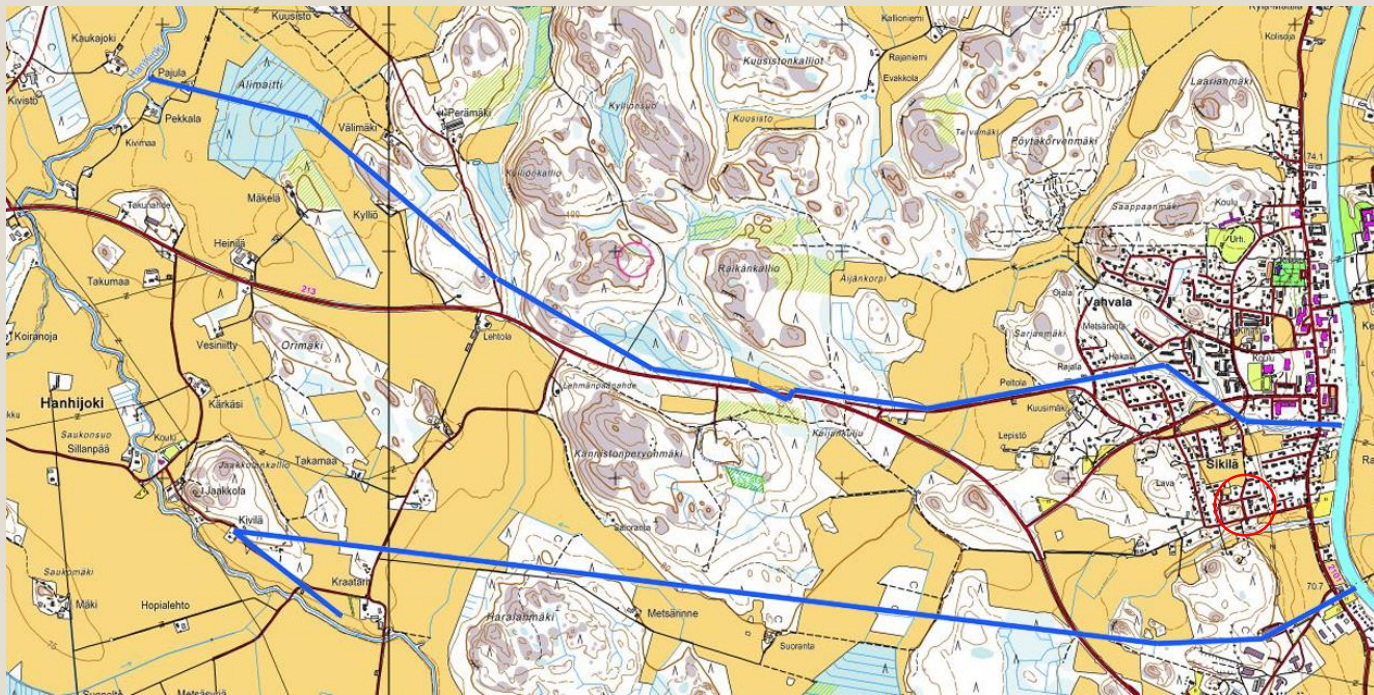


SIKILÄ

Kyläkeskiviikko 18.11.2015

Suomen maatalousmuseo Sarka
Iina Wahlström

Kylän rajat 1790-luvulta nyk. peruskartassa

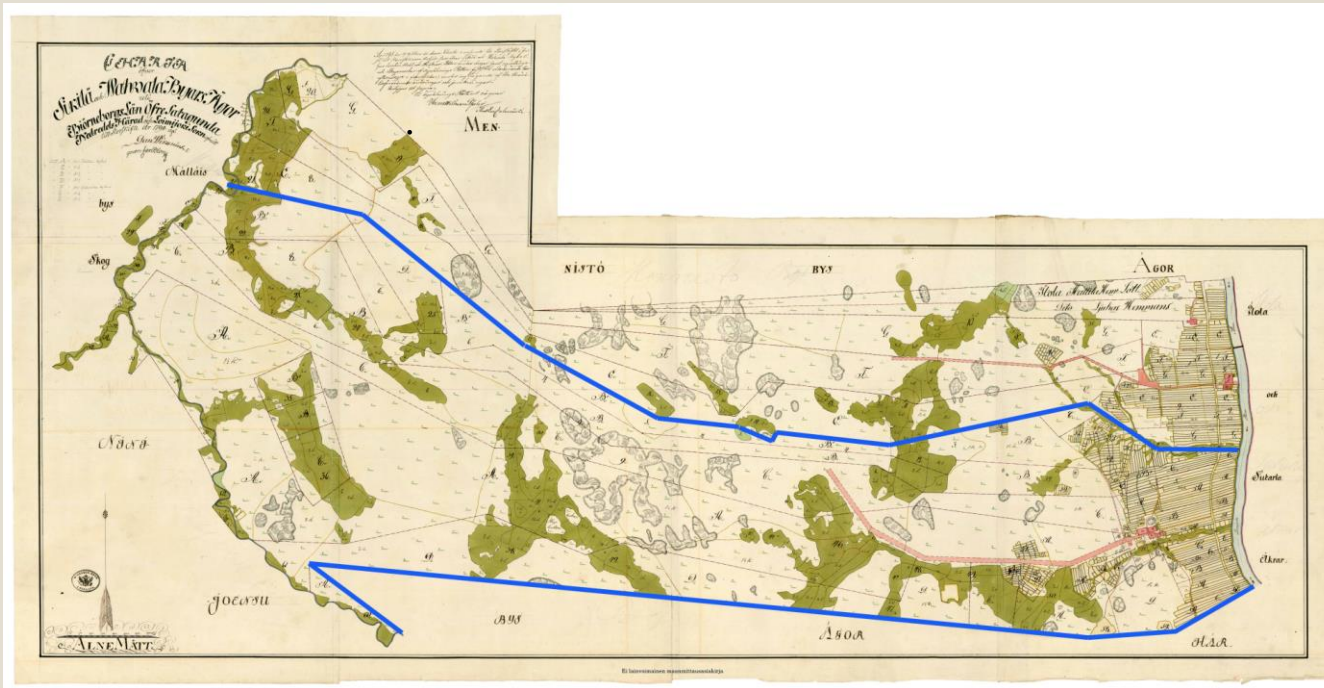


Vaikka entisen kyläkeskuksen paikka on nykyistä taajama-aluetta ja maisema kovasti muuttunut, entinen kyläkeskus on edelleen helpohko hahmottaa.

Sikilän kylätontti 2015



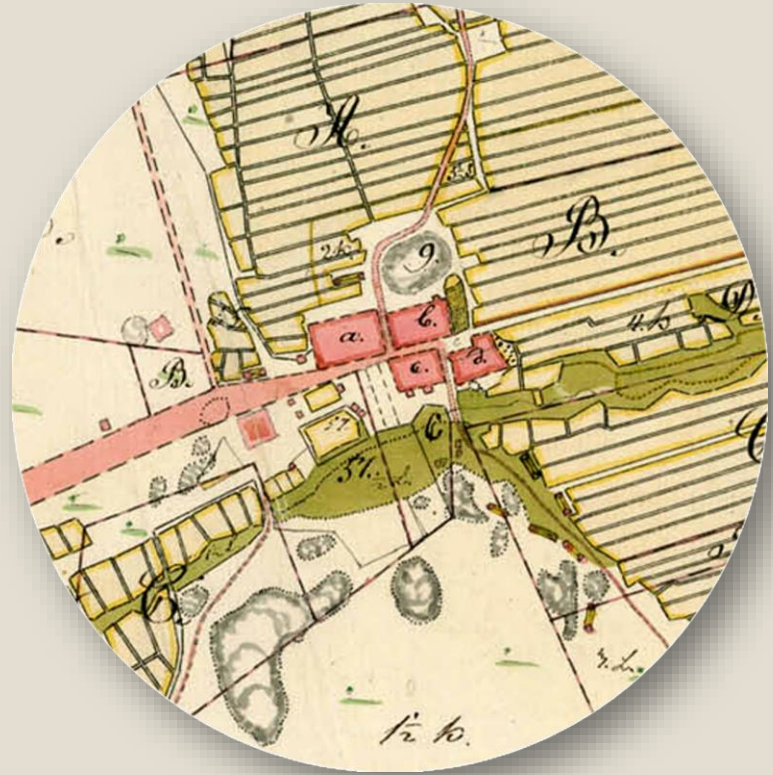
Sikilä 1790-luvulla



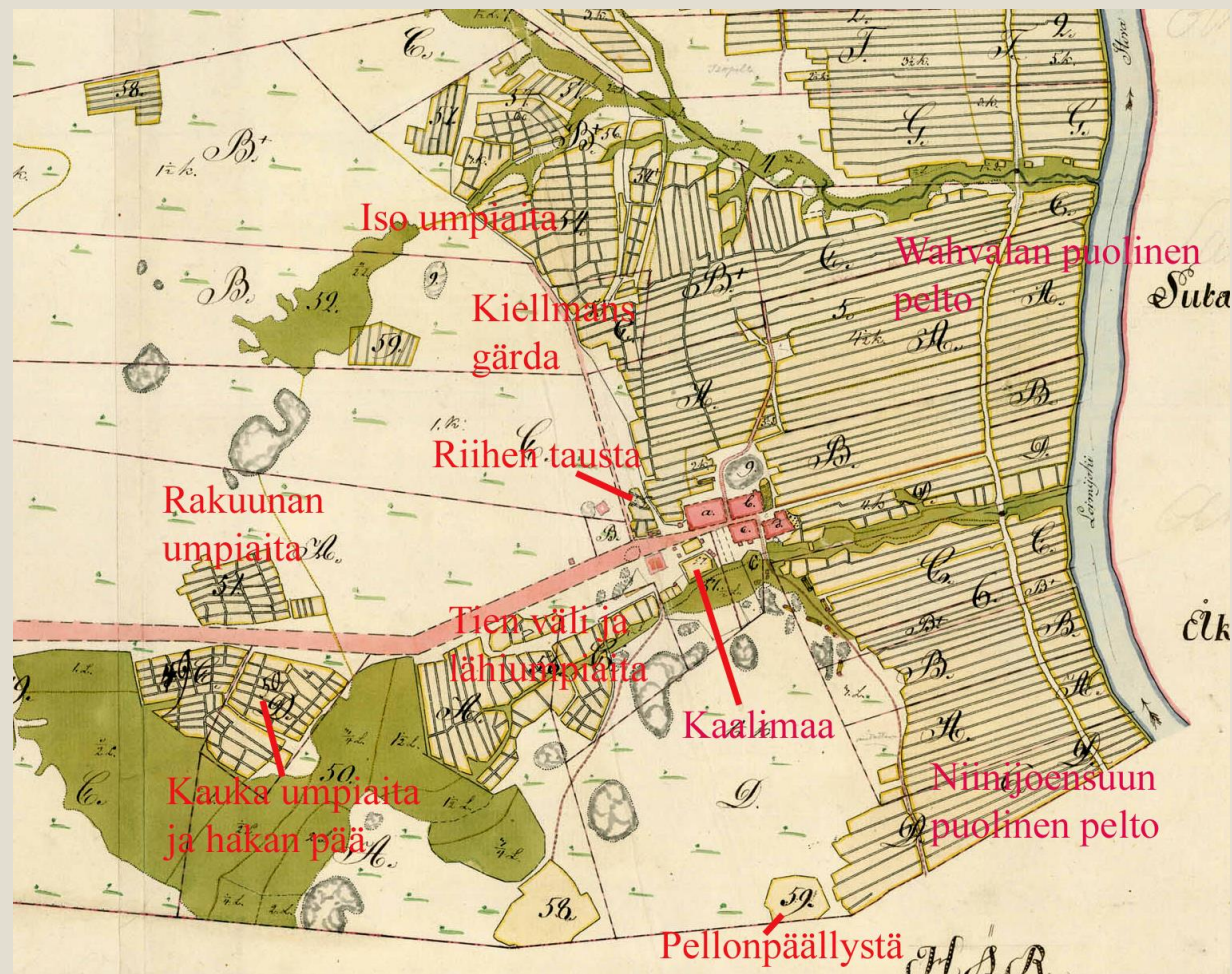
- Kylän rajat merkitty sinisellä. Samassa kartassa näkyy yläpuolella Vahvalan kylä
- Kylätontti ei ole tasaisella rantamaalla, kuten niin moni kylä Loimijoen varressa, vaan vähän kallioisen mäen päällä

Sikilä 1790-luvulla

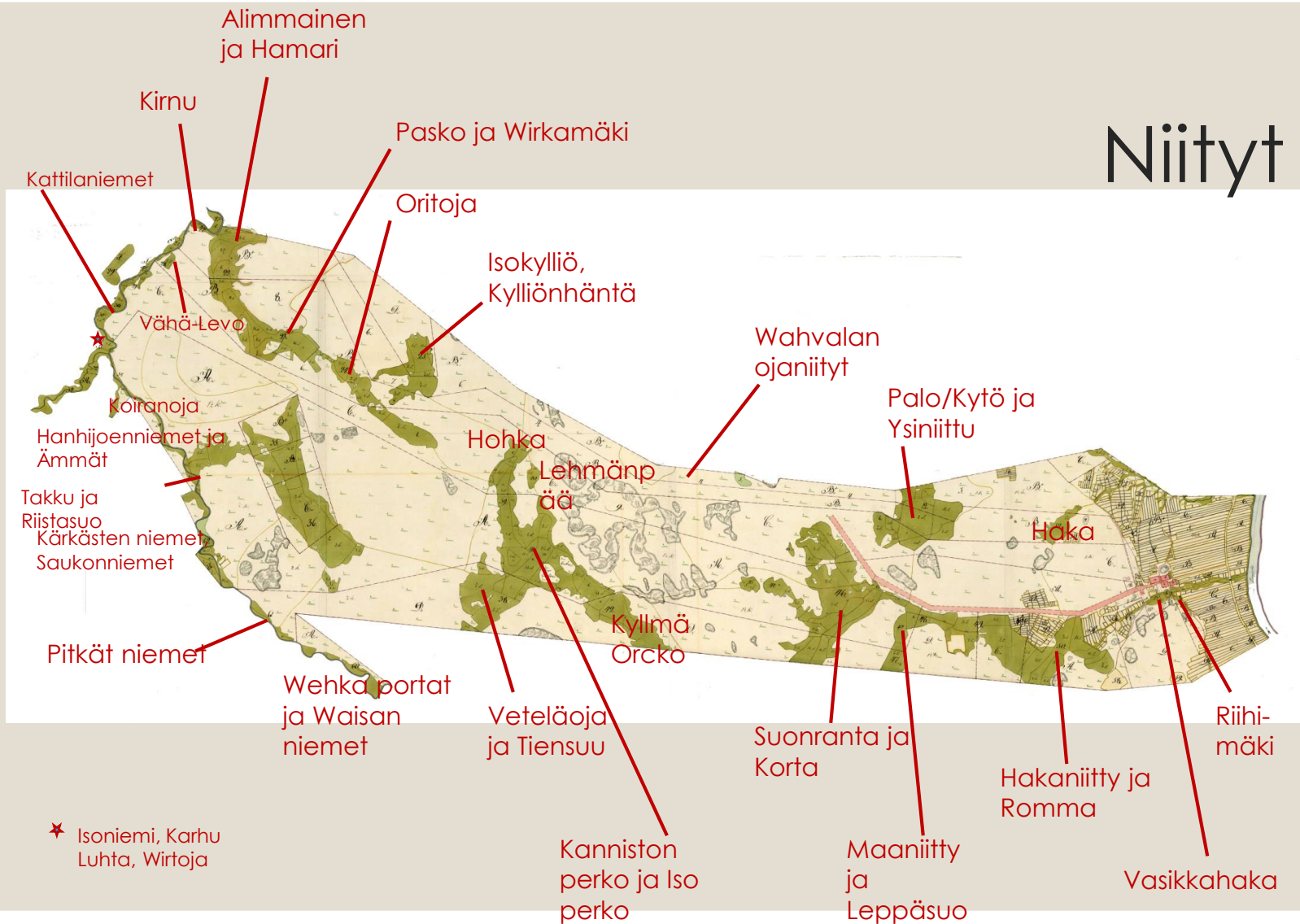
- Talot: A Heikkilä
B Pakila
C Uotila
D Ojala



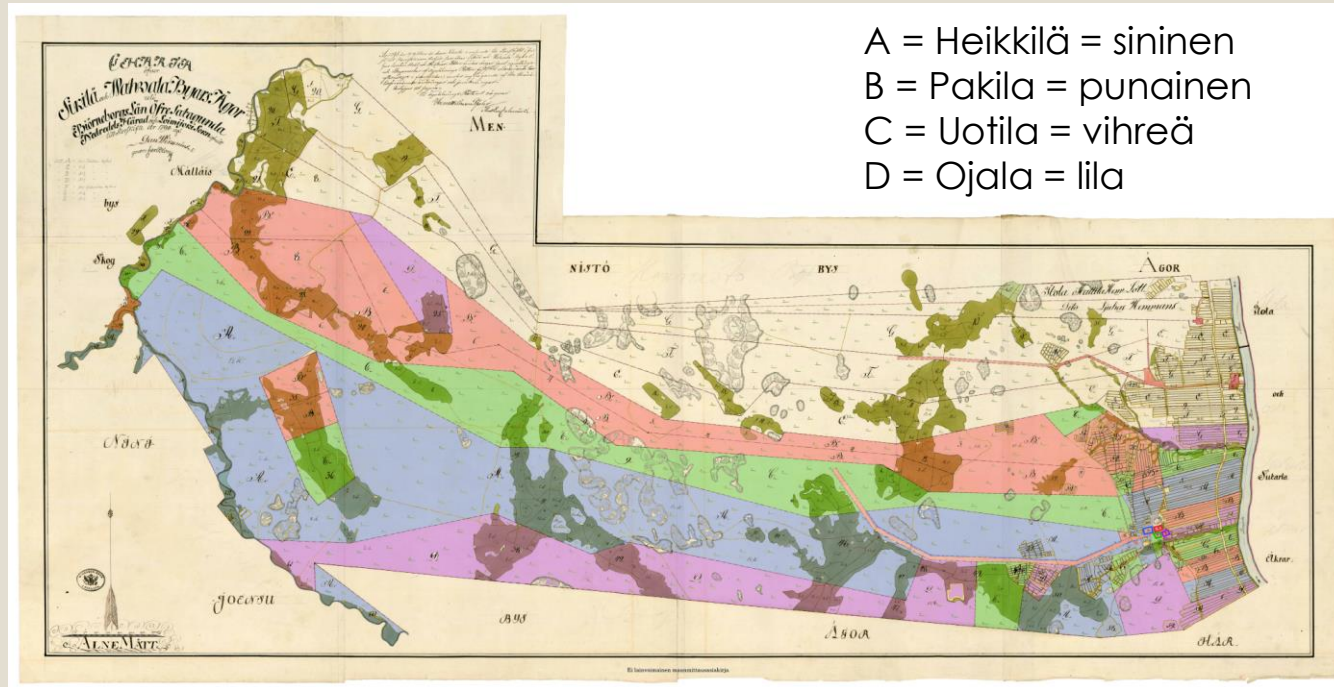
Pellot



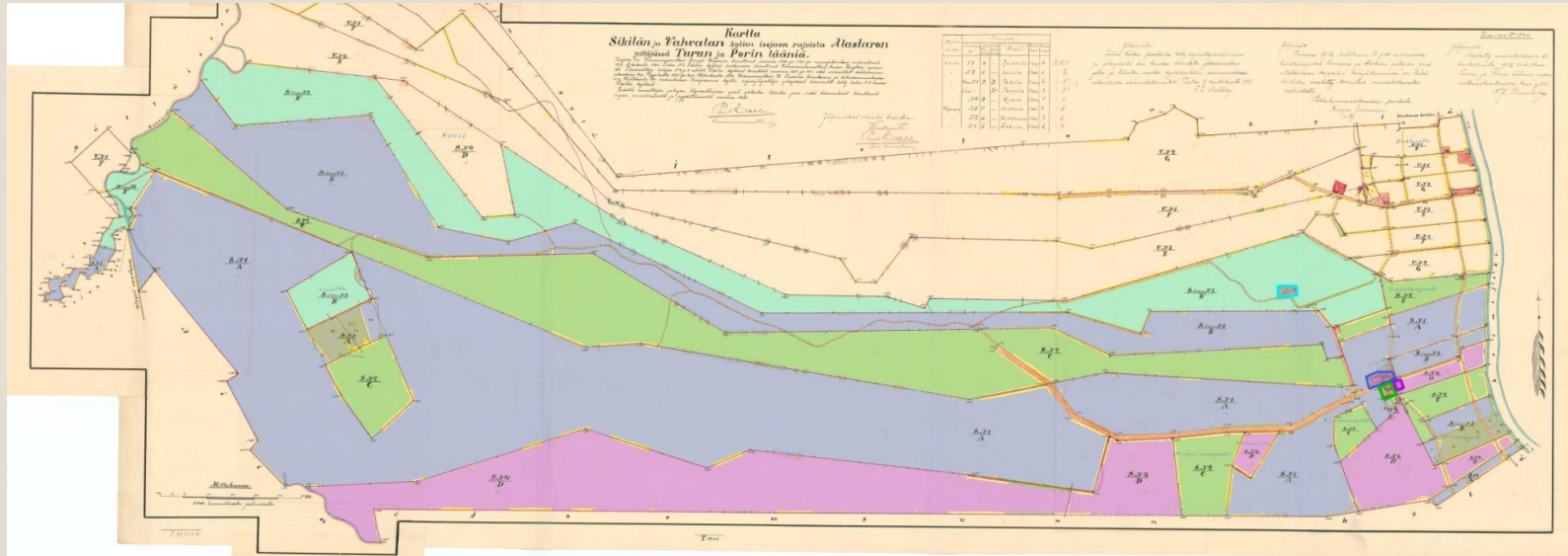
Niityt



Isojako Sikilässä 1794-1795

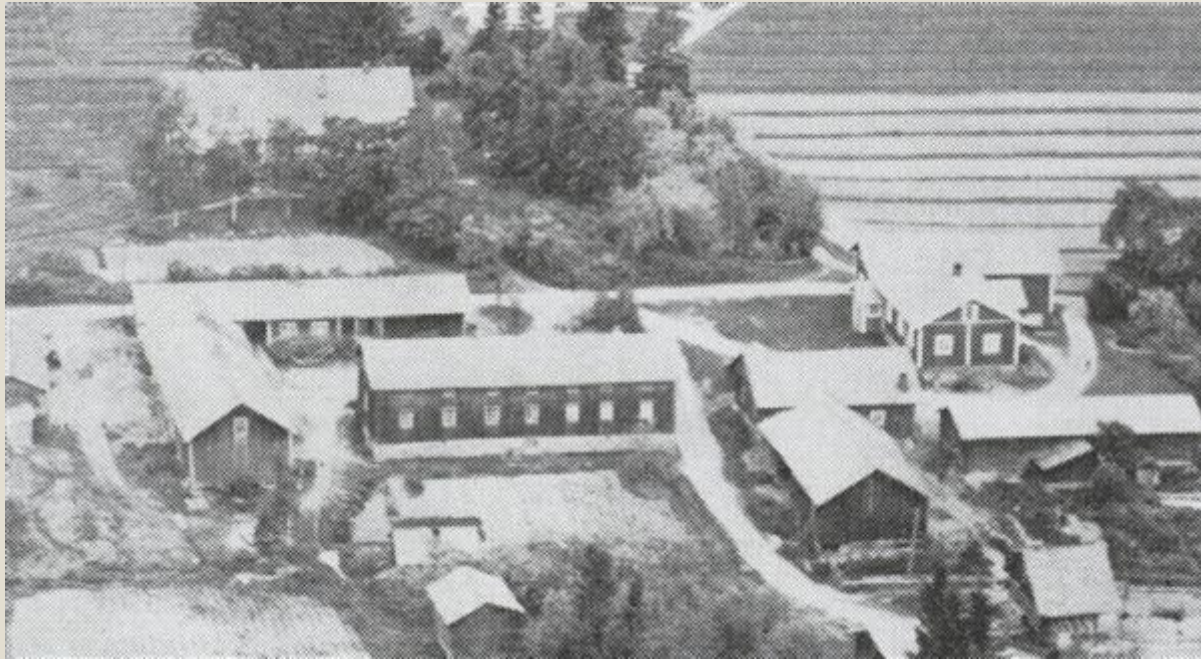


Isojaontäydennys 1911



Sininen = Heikkilä ja Heikkilälle siirtynyt osuus Pakilasta
Turkoosi = Pappila, eli entisen Pakila toinen osa
Vihreä = Uotila
Lila = Ojala

Sikilän kyläkeskus 1930-60 -luvulla



Kuva: Suuri maatilakirja, I osa (1963)

Heikkilä

1500-1600 -luvut

Isännät

- Sikilän suurin talo
- 1670-luvulta rustholli

- | | |
|-------------|--------------------|
| ◦ 1540-62 | Simo Paki |
| ◦ 1563-1612 | Erkki Simonpoika |
| ◦ 1615-34 | Heikki Tuomonpoika |
| ◦ 1635-68 | Martti Heikinpoika |
| ◦ 1670-73 | Antti Martinpoika |
| ◦ 1674-88 | Matti Martinpoika |
| ◦ 1689-98 | Simo Tuomonpoika |

Heikkilä

1700-1800-luvut

Isännät

- | | | | |
|-------------|--------------------------|----------------|-----------------------------------|
| ◦ 1699-1725 | Elias Henriksson | ◦ 1810-24 | Michel Jacobsson |
| ◦ 1725-40 | Elias Eliasson Heikkilä | ◦ 1825- | Kaisa |
| ◦ 1742-62 | Michel Bertilsson Konkka | ◦ -1845 | Michel Michelsson |
| ◦ 1764-69 | Henrik Grelsson Markula | ◦ 1847-1860-I | Erland Axelsson Sjöstedt |
| ◦ 1770-75 | Maria Elisdotter | ◦ 1860-I -1901 | Henrik Mikkelinpoika |
| ◦ 1779-08 | Jakob Eriksson Sorkka | ◦ 1901-17 | Kaarle Fredrikin poika
Prusila |

Heikkilän torpat

NIEMELÄ

1868-1908 Karl Johan Grelsson

MÄKELÄ

1817-47 Matts Jacobsson
1847-53 Inh. Enk. Maria
1868-1908 Johan Fredrik
Kaisanpoika

KANKARE

1878-97 Johan Henrikinpoika
1898-1908 Viktor Juhanpoika
Oksanen

JAAKOLA

1854-60 Carl Jacobsson
1861-87 Johan Karlenpoika
1888-1908 Juha Erland
Juhonpoika

KÄRKÄS

1812-53 Anders Eriksson
1854-67 Johan Andersson
1868-1902 Karl Iisakinpoika
1905-1908 Matti Auvinen

KÄRKÄS

1812-53 Jacob Andersson



Heikkilä 2015



Pakila

1500-1600 -luvut

Isännät

- | | | | |
|-----------|--------------------|-------------|---------------------------|
| ◦ 1540-52 | Tuomas Nippu | ◦ 1611-12 | Lasse Mårtensson |
| ◦ 1554-82 | Markku Tuomonpoika | ◦ 1614-18 | Jakob Thomasson
Konkka |
| ◦ 1583-94 | Martti Markunpoika | ◦ 1621-67 | Matti Jaakonpoika |
| ◦ 1600-01 | Marcus Mårtensson | ◦ 1669-97 | Lauri Matinpoika |
| ◦ 1604-06 | Thoman Marcusson | ◦ 1698-1701 | Thomas Larsson |

Pakila

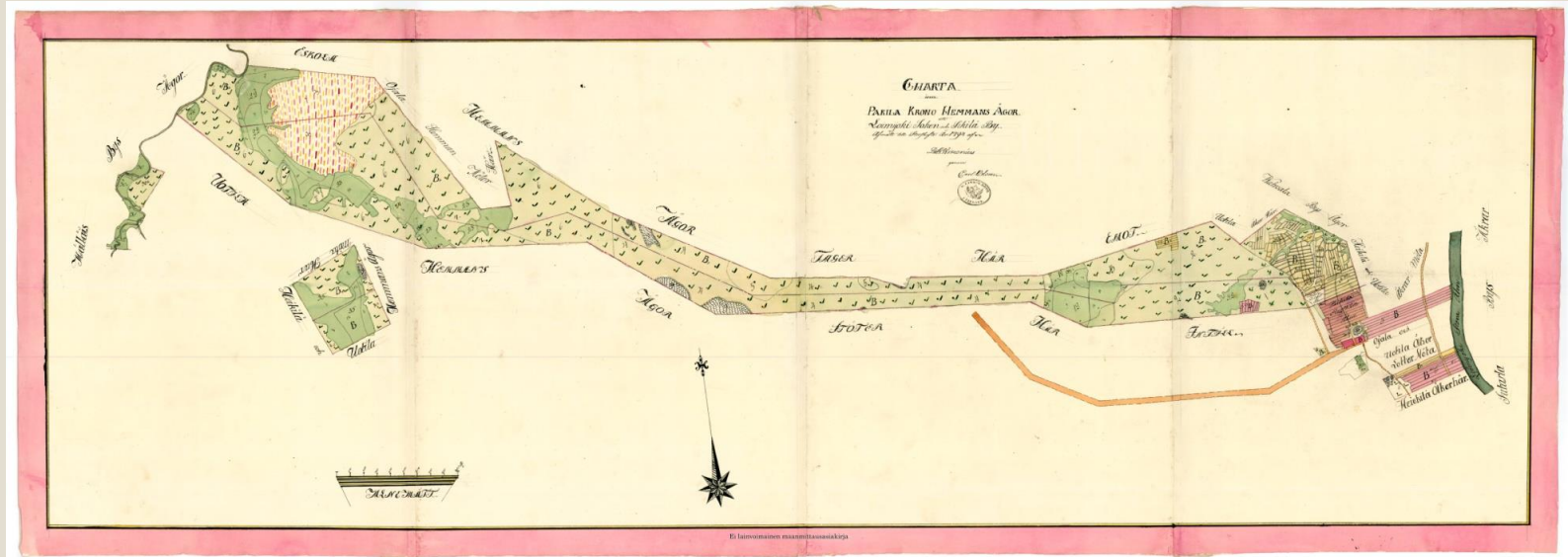
1700-1800 -luvut

Isännät

- 1702-09 Anna Päckij
- 1709-51 Henrik Thomasson
- 1751-75 Matts Henriksson
- 1776-88 Henrik Mattsson
- 1793-99 Jacob Mattson
- 1800-16 Johan Henriksson

Pakila jako 1811

- Kirkkoherran virkatalo erotetaan kantatalosta



Pakila 1811 jälkeen

Lampuodit

- 1816-18 Anders Andersson
- 1818-40 Johan Johansson
Uuppo
Karl Johan Johansson
- 1825-34 Thomas Eriksson
- 1847-60 Samuel Sigfridsson

Omistajia

- 1841-53 Benjamin Ketara
- Vuodesta 1854 osa Heikkilää:
- 1854-67 Erland Heikkilä/Sjöstrand
- 1868-1908 Henrik Heikkilä
- 1911 Kalle Heikkilä

- Pakilalla on ollut 3-4 torppaa

Pappila

- -1824 Jakob Mattsson Syrenius
- 1825-36 Anders Johan Holmberg
- 1836-67 Josef Joakim Lagerbohm
- 1868-75 Henrik Johan von Pfaler
- 1875-97 Eliel Thiedolf Lagus
- 1898-1908 Johan Kristian Mäkinen



Regina ja Eliel Thiedolf Lagus



Adolfina ja Johan Kristian Mäkinen



Kirkkokuoron J. K. Mäkinen 70 v. juhlapäivän vieraiksi. Ensimmäinen rivi: Adolfina ja Johan Kristian Mäkinen

Kuvat Jaakko Mäkimattilan kirjasta
"Kirkko keskellä kylää. Alastarolaisia IV" (2010)

Pappila 1900-luvun alkupuolella



Isopappila - kuva 1930-luvulta Alastaron kirkkoberran virkatalosta

- Rakennus on valmistunut vuonna 1868



Isopappila – kuva 1900-luvulta Alastaron kirkkoberran virkatalosta pihanpuolelta.



Kirkkoberran virkatalo Isopappila – Pakella 1900-luvun alkuvuosina.

Pappila 2015



Uotila

1500-1600 -luvut

Isännät

- | | | | |
|-------------|--------------------|-------------|--------------------|
| ◦ 1540-43 | Olof | ◦ 1656-58 | Martti Martinpoika |
| ◦ 1544-64 | Jöns | ◦ 1666-87 | Lasse Martinpoika |
| ◦ 1565-81 | Heikki Jussinpoika | ◦ 1689-91 | Erkki Lassenpoika |
| ◦ 1582-1616 | Bengt Jönsson | ◦ 1692-97 | Johan Mikelson |
| ◦ 1618-50 | Pål Bengtsson | ◦ 1699-1700 | Jöran Jakobsson |
| ◦ 1651 | Lisa Pålsson | | |

Uotila 1700-1800 -luvut

Isännät

- Uotilalla ollut 1-2 torppaa



Kuva: Suomen maatilat, III osa (1932)

- 1711- Thomas Jöransson Kärki
- 1725-63 Matts Stefansson
Kraatari
- 1764-91 Johan Mattsson
- 1792-1809 Michel Johansson
- 1810-53 Salomon Michelsson
- 1854-87 Karl Henrik Henriksson
Kalanen
- 1888-1908 Johan Karlsson

Uotila 2015



Ojala

1500- ja 1600-luvut

Isännät

- | | | | |
|-----------|----------------------|-------------|---------------------------------|
| ◦ 1554-56 | Marcus | ◦ 1615 | Lasse Mårtensson |
| ◦ 1558-78 | Matts Marcusson Hirm | ◦ 1616-18 | Mats Mårtensson |
| ◦ 1579 | Mårten | ◦ 1620-24 | Pål Thomasson |
| ◦ 1580-92 | Matts Marcusson Hirm | ◦ 1624-34 | Augustinus |
| ◦ 1593-94 | Mats Mårtensson | ◦ 1659-1667 | Anders Jöransson |
| ◦ 1600-11 | Matts Marcusson Hirm | ◦ 1672-1703 | Eskil Zachariasson
(lampuot) |

- Nimi sijainnin mukaan

Ojala

1700- ja 1800 -luvut

Lampuodit

- 1704-43 Jakob Eskilsson
- 1743-50 Matts Jakobsson
- -1787 Johan Mattsson
- 1787- Matts Henricsson Ala-Kotaja
- 1789- Henrik Andersson Mattila
- 1825-47 Matts Mattsson
- 1847-53 Anders Mattsson
- 1854-67 Fredrik Mattsson
- 1878-1908 Johan Kustaa Tuomonpoika Junnila



- 1757 Turun Akatemian professori Jakob Gadolin lunasti verotaloksi
- Oli 1700- ja 1800-luvuilla Haaroisten rusthollin augmentti
- 1868-77 tilan omisti Johanna Thulin
- 1878-87 tilan omisti A. Thulin
- 1881 tila ostettu itsenäiseksi

Ojala 2015



Sikilä

Loimaan lehdessä julkaistu tiivistelmä esitelmästä

Sikilä on oletettavasti asutettu 1500-luvulla kuten muukin Alastaron alue. Vielä 1600-luvun alussa kylässä oli viisi taloa, mutta siitä eteenpäin neljä: Heikkilä, Pakila, Uotila ja Ojala.

Loimijoen varrella, nykyisen Alastaron taajama-alueella sijaitseva Sikilä on muodoltaan Loimaan jokivarsialueille tyypillinen kylä: pitkä ja kapea. Kylätontti taloineen sijaitsi pienen matkan päässä Loimijoesta kallioisella mäellä, yhteiset pellot pääsääntöisesti kylätontin ja joen välisellä rantamaalla. Muu kylän alue oli niittyä ja metsää. Myös toisesta päästään kylä rajautuu vesistöön, Hanhijokeen.

Isojako Sikilässä suoritettiin 1794-95. Jakotoimitus oli nopea ja tehokas. Peltojen, niittyjen ja metsien jakamisen lisäksi isojaon yhteydessä sovittiin myös muun muassa Sikilän ja Vahvalan kylien välisestä rajasta

sekä riihien ja muiden ulkorakennusten siirtämisestä kunkin talon omille maille. Lisäksi päätettiin paremman tien rakentamisesta kylästä maantielle. Samaa tietä, Sikiläntietä, voi astella vielä tänäkin päivänä. Vanhan kyläkeskustan voi vielä aistia, sillä neljästä kantatalosta kolme on yhä helposti hahmotettavissa nykyisen asutuksen keskeltä.

Heikkilä oli Sikilän suurin talo. Se lienee saanut nimensä vuosina 1615-34 taloa isännöineen ratsumies Heikki Tuomonpojan mukaan. 1680-luvulla luodun ruotujakolaitoksen myötä syntyi uudenlainen maatilatyypipi: rusthollit eli ratsutilat. Ne varustivat armeijaa varten ratsumiehen hevosineen, aseineen ja varusteineen, ja saivat tätä vastaan verohelpotuksia. Sikilän Heikkilä toimi tällaisena rusthollina.

Sikilän taloista Heikkilällä oli historiansa aikana eniten torppia, noin kahdeksan. Nimeltä tunnetaan ainakin kuusi: kaksi Kärkäistä, Niemelä, Kankare, Jaakkola ja Mäkelä.

Pakilan ensimmäiseksi tunnetuksi isännäksi mainitaan Tuomas Nippu. 1600-luvulla taloa isännöi Matti Jaakonpoika, joka oli paitsi pitkäikäinen, myös useampaan otteeseen kykenemätön maksamaan kaikkia veroja. Veroluetteloissa isännäksi mainitaankin väliin hänen vaimonsa Maisa ja 14-vuotias poikansa Lasse. Lopulta itse Tuomasta luonnehditaan ”aivan ikivanhaksi” ja siten verohelpotusten alaiseksi.

Pakilasta erotettiin tila kappalaiselle vuonna 1811 ja vuodesta 1868 tila toimi kirkkoherran virkatalona. Itse Pakilaa viljeltiin ja asutettiin jonkin aikaa vuokratilana ja vuonna 1854 se siirtyi Heikkilän omistukseen.

Uotila lienee saanut nimensä ensimmäisen tunnetun isäntänsä mukaan. Talon isäntien joukosta löytyy

monenlaisien ammattien edustajia. Muun muassa pelttarina ja nahkurina toiminut Jöns (1544-64), nihdiksi eli jalkaväen sotilaaksi mainittu Martti Martinpoika (1656-58) sekä kuudennusmies Salomon Michelsson (1810-53).

Sijainti ojan törmällä on antanut nimen Sikilän pienimmälle talolle, Ojalalle. 1500-1600-luvulla sen isännät vaihtuivat taajaan ja talolla oli usein vaikeuksia verojen maksussa. 1700-luvulla isännöisyys siirtyi sen sijaan useimmiten isältä pojalle.

Vuosina 1704-43 Ojalaa isännöinyt Jaakko Eskonpoika päätyi usein Loimaan käräjien pöytäkirjoihin. Useimmiten hän on ollut käräjillä vaatimassa takaisinmaksua antamilleen lainoille penäten milloin vuokraa lehmästä milloin vastinetta viljasta.

Lähteitä

- Veikko Laakso: Suur-Loimaan historia, osat I ja II
- Suomen sukuhistoriallisen yhdistyksen kuvatietokanta www.sukuhistoria.fi (kirkonkirjat)
- Kansallisarkiston digitaaliarkisto diginarc.fi (kirkonkirjat, kartat)
- Maanmittaushallituksen arkisto (kartat)
- Timo Verho: Loimaan talonpoikaissuvut 1540-1870
- Suomen maatilat 1923 (<http://sukutilat.sarka.fi/>)
- Timo Verhon muistiinpanot